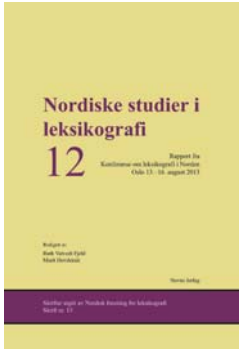

NORDISKE STUDIER I LEKSIKOGRAFI

Titel:	Från dilation till uppskov. Var ordböcker viktiga i etableringen av ett juridiskt ordförråd?	
Forfatter:	Lena Rogström	
Kilde:	Nordiske Studier i Leksikografi 12, 2013, s. 385-401 Rapport fra Konferanse om leksikografi i Norden, Oslo 13.-16. august 2013	
URL:	http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/nsil/issue/archive	

© Nordisk forening for leksikografi 2014

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre Nordiske studier i leksikografi (1-5) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Från dilation till uppskov. Var ordböcker viktiga i etableringen av ett juridiskt ordförråd?

Lena Rogström

In this paper eight juridical words of Latin origin are examined in order to see if they are included in eight Swedish dictionaries published between 1712 and 1850. The purpose is to see to what extent the dictionaries apply to the general tendency of replacing Latin vocabulary with Swedish, and how this shows in the lexicographic structure.

1. Att etablera nya ord via språkbruket

Projektet *Lexisering bakom kulisserna. En undersökning av lagkommissionens språkliga arbete inför 1734 års lag*, finansierat av Riksbankens Jubileumsfond, har till syfte att kartlägga en del av det svenska ordförrådets etablering och processen bakom etableringen. Undersökningarna tar sin utgångspunkt i de diskussioner som förs i förarbetena till 1734 års lag, vilka finns bevarade i form av protokoll från lagkommissionens arbete, utgivna av Wilhelm Sjögren (1900–1909). I protokollen återges ett antal språkliga förslag om ord och uttryck som man anser vara mindre lämpliga i den nya lagboken och man ger också en del förslag till ersättningsord, som skulle kunna fylla de oönskade ordens

funktion. Materialet är intressant på så sätt att det ger en inblick i hur lagkommissionen resonerade rörande ordförrådets innehåll och form både ur ett språknormerande perspektiv, men också ur ett lexiserande perspektiv. (Med lexisering avses här den process i en språkplanerande verksamhet som har till syfte att utöka ett språks ordförråd, se Haugen (1987)).

I protokollen finns även exempel på hur man ville hantera problemet att införa ord som ännu inte var helt etablerade i språket. Strategin verkade vara att bruket blir normerande, vilket visas av följande citat rörande förslaget att byta ut *civil* mot *borgerlig*:

[...] till att der med på vårt eget språk förklara ordet *civile*, och fast det synes wara owant, så kan det blifwa med tiden gått (Sjögren 1900–1909:3:132).

Med historien som facit kan vi konstatera att kommissionens förslag i detta fall inte föll så väl ut, vi använder fortfarande ordet *civil* i svenskan, men förslaget i sig är intressant när man studerar språkpolitiska och språknormerande tillvägagångssätt, eftersom det ger en inblick i hur man tänkte ur ett språknormerande perspektiv. Med utgångspunkt i yttrandet får man också ett bra incitament att undersöka hur de föreslagna utbytesorden beskrivs i samtida språkmaterial, inte minst ordböcker. En jämförelse med de föreslagna orden i protokollen och samtida ordböcker kan ge värdefull kunskap om ordförrådet i ordböckerna och om ordböckernas representativitet för sin samtid. Detta antagande ska nu prövas med utgångspunkt i en lexikografisk närstudie av åtta olika ord från förarbetena till 1734 år lag och deras förslag till ersättningsord samt hur de behandlas i åtta olika ordböcker från 1712 till 1850.

2. Äldre lagspråk och det problematiska latinet

Under 1600-talet försöker man flera gånger skapa en enhetlig svensk lag giltig för både stad och land, men det är först med 1734 års lag som man lyckas. Lagkommissionen tillsattes 1686 av kung Karl IX och arbetade alltså i nära 50 år innan lagen stadfästes av riksdagen 1736. Lagen blev en viktig språklig förebild med sitt högtidliga, något ålderdomliga men samtidigt enkla och tydliga språk, och den är tillsammans med Gustav Vasas bibel ett av de verk som betytt mest för etableringen av det svenska skriftspråket.

Under 1700-talet ägnades mycken möda åt att stärka svenskans ställning (se Teleman 2002). En viktig del i arbetet var att utveckla det svenska ordförrådet för att kunna använda svenskan inom alla olika domäner i samhället, inte minst den vetenskapliga, där latinet var *lingua franca*.

För juridikens vidkommande användes svenska och latin för olika syften. Lagarna har alltid varit skrivna på svenska men det juridiska fackspråket var snarast latin, och man ser i protokollen till 1734 års lag att de inblandade personerna växlar obehindrat mellan svenska och latin, ibland i en och samma mening.

Ett av lagkommissionens uppdrag var att försöka ersätta vissa ord av latinskt ursprung med mer inhemskt klingande synonymer. I Rogström (2009) visas hur 50 ord av latinskt ursprung hanteras i protokollen och hur deras ersättningsord förekommer i tre samtida ordböcker: Swedberg (utgiven 2009, dessförinnan endast i manuskript från 1720–30-tal), Serenius (1741) och Sahlstedt (1773). Undersökningen visar att ordböckerna innehåller flertalet av de ersättningsord som lagkommissionen föreslår och att flera av de ursprungliga, latinska, orden

antingen inte finns alls i ordböckerna eller också endast förekommer som synonymer. I Dalins ordbok (1850–55) har förekomsten av de latinska orden ökat och de har en ganska framträdande plats i ordböckerna, ofta som lemman. Detta föranleder en fundering över vad som hänt med orden under mellantiden. Varför har de latinska orden en mindre framskjuten plats i 1700-talsordböckerna när de sedan tydligare framträder i Dalins ordbok? Rimligen har de funnits parallellt hela tiden. Har 1700-talsordböckerna tagit intryck av tidens tankar om ett svenskt ordförråd och helt enkelt undertryckt latinet till förmån för svenskan? Och vad säger oss detta i så fall om ordböcker som representanter för ett visst ordförråd? Min avsikt är att i det följande försöka besvara några av dessa frågor.

3. Undersökningens uppläggning och material

De åtta orden valdes ut bland de 50 ord som hade utländskt, för enkelhetens skull kallat latinskt, ursprung. Alla orden förekommer i Dalins ordbok (1850–55) och de flesta känner man igen som fullt gångbara ord än i dag (*agera*, *appellera*, *instans*, *original*, *sterbhus*). Tre av orden är mer ovanliga idag (*citation*, *contumax*, *dilation*). I tabell 1 visas ursprungsorden i protokollen, deras förslag till ersättningar samt vilket ord som kom att användas i 1734 års lag. Orden är stavade med nusvensk stavning.

FRÅN DILATION TILL UPPSKOV

Protokollen	Förslag	1734 års lag
agera	gå med varannan till rätta ställa/stämman/svara till rätta till rätta gå/föra/stämman	gå/komma/svara till rätta
appellera	vädja	vädja
citation	stämning	stämning
contumax	motvilligt eller förfallelost uteblivande	tredskas vara förfallelös ute/borta
dilation	uppskov	uppskov
instans	domstol	domställe
original	huvudbrev grundskrift	huvudskrift
sterbhus	död mans bo död mans arvingar	där hans bo var som ärvd är den, som död är död mans arvingar i oskift bo

Tabell 1: Ursprungsorden med förslag till ändringar.

Alla orden utom två (*dilation* och *contumax*) finns i Svensk ordbok (2009), men har ibland annan betydelse än i de äldre ordböckerna. En kontroll gentemot tre aktuella juridiska ordlistor (Juridisk ordlista, Melin 2000 och Bergström 2002) visar att orden *agera*, *citation*, *contumax*, *dilation* och *sterbhus* inte finns med där. Några av orden har således ändrat betydelse under årens lopp, från en juridisk till en mer allmän betydelse.

De äldre ordböcker som används i undersökningen av de åtta orden valdes ut för att de är väl undersökta ur ett lexikografihistoriskt perspektiv och på något sätt anses vara viktiga i utvecklingen av svensk lexikografi: Spegel (1712); Swedberg (utg. 2009); Serenius (1741); Lind (1749); Sahlstedt (1773); Möller (1790); Weste (1807); Dalin (1850–55). Som en extra kontroll har också databasen SAOLHist använts. Den består av innehållet i följande upplagor av SAOL: 1874, 1889, 1900, 1923, 1950, 1973, 1986, 1998. Eftersom SAOL i första hand är en ordlista anges oftast bara ordens form och inte alltid betydelsen.

Jag utgår i undersökningen från de åtta orden i protokollen och deras förslag till utbyten, och kontrollerar vilka av orden som används i 1734 år lag, för att klargöra i vilken utsträckning lagkommissionen följde sina egna förslag. Jag har därefter kontrollerat om orden finns i ordböckerna och var i artikelstrukturen de i så fall placerats. I undersökningen noteras i första hand ordens status som lemman, men också om orden förekommer någon annanstans i artikelstrukturen. Jag utgår här från antagandet att ett ord är som mest etablerat om det har lemmastatus.

4. Spelade ordböckerna någon roll?

Resultaten redovisar respektive ords förekomst i ordböckerna samt ordens placering i respektive artikel.

4.1. Agera / Gå till rätta

Lagkommissionen föreslår att *agera* ersätts av en fras uppbyggd kring huvudordet *rätt*. Typfallet är *gå till rätta*, men även andra förslag ges (se tabell 1). I 1734 års lag används företrädesvis fraserna *gå/komma/svara till rätta*.

I ordböckerna förekommer *agera* som lemma, men har vanligen en annan betydelse än den juridiska som första betydelse. Frasen *gå till rätta* återfinns i sju av de åtta ordböckerna; den saknas bara i den äldsta och minsta ordboken (Spegel). I övriga ordböcker hittas frasen under lemmarna *rätt* eller *rätta*.

Lagkommissionen har i detta fall valt en fras som ersättning för *agera*. Ur ett lexikografiskt perspektiv kunde detta ha inneburit problem eftersom det inte alltid är givet under vilket lemma man ska placera fraser. Lagkommissionen har dock valt en fras som var etablerad i äldre lagspråk, *ganga til rätta* (SAOB R4117), vilket nog är förklaringen till den enhetliga placeringen i alla ordböckerna.

4.2. Appellera / Vädja

Förhållandet mellan *appellera* och *vädja* är sådant att *appellera* förekommer som lemma i fyra ordböcker (Lind, Möller, Weste och Dalin) och *vädja* som lemma i sju av ordböckerna och som sublemma i en (Lind). Det verkar alltså som att det föreslagna utbytesordet är vanligare än det latinska. Intressant är att *appellera* förekommer i något högre utsträckning i de senare ordböckerna, och att det idag används igen, både som verb men kanske

oftare i sammansättningen *appellationsdomstol*. I Almqvists ordboksfragment från 1840-talet, utgivet 2013, noterar han i artikeln *appellera* att ”Ordet tillhör den äldre lagstilen”. Uppenbarligen har ordet överlevt i juridiska sammanhang bl.a. i sammansättningen *appellationsdomstol*.

Vädja har däremot i högre utsträckning tappat den juridiska betydelsen. Man kan fortfarande *vädja till högre instans*, men annars är det vanligaste ordet i dag att *överklaga*. Här kan man alltså se att det ord som föreslogs bytas ut (*appellera*) till stor del ersattes av *vädja*, som i sin tur försvunnit till förmån för *överklaga*, samtidigt som *appellation* i viss mån fortlevat under hela perioden och fortfarande används.

4.3. Citation / Stämning

Substantivet *citation* i betydelsen ’stämning’ finns som lemmat i tre av de äldsta ordböckerna: Spegel, Swedberg och Lind. Hos Spegel finns ordet i «Förteckning på några fransöiska ord [...]» och Swedberg hänvisar till Spegel. Detta tyder på att man uppfattar ordet som utländskt. *Stämning* förekommer i ordböckerna tre gånger som lemma och två gånger som sublemma.

Citation/Stämning förekommer också som verb i formerna *citera/stämna*. *Citera* förekommer som sublemma två gånger medan *stämna* förekommer som lemma två gånger. I de senare ordböckerna (Weste och Dalin) förekommer ordformerna *stämning* som verbalsubstantiviskt sublemma under *stämna*, vilket visar på en lexikografisk utveckling där avledda ordformer förstås utifrån lemmat.

Detta är det ordpar som ganska tydligt visar en successiv övergång, både från latinet till svenska (*citation* > *stämning*) men också i den lexikografiska utvecklingen där man i allt högre grad anger verbalsubstantivet som ett sublemma under verbet.

4.4. Contumax / Tredska

Detta ordpar är intressant såtillvida att det förslag som lagkommissionen ger (*motvilligt eller förfallelost uteblivande*) inte kommer till så stor användning i lagen. Däremot förekommer *tredska* mycket oftare. *Tredska* är det ord som används i de medeltida landskapslagarna och man undrar varför lagkommissionen inte föreslog det från början i stället för den otympliga frasen.

Contumax finns som lemma en gång, i Sahlstedts latinska index, och som lemma två gånger i formen *contumacia* (Serenius och Dalin). Det är däremot vanligare som latinsk ekvivalent, och som förled i sammansättningen *contumaciæ-dom*. En liten lexikografihistorisk utvikning kan ge en förklaring till varför ordet användes i svenska ordböcker, trots att det inte verkar användas i lagen. I Serenius engelsk-svensk-latinska ordbok från 1734 står följande att läsa i artikeln *non-suite*:

NON-SUIT or non-sute [...] V.A. döma, då swaranden blifwer ute (in contumaciam) Item förmå en at öfwer gifwa sin sak. Non-suited or non-suted, Adj. dömd in contumaciam.

Den latinska glosan *in contumaciam* fungerar alltså som komplement till den svenska ordförklaringen *döma, då swaranden blifwer ute* i den engelsk-svenska ordboken. När Serenius sedan skriver sin svensk-engelska ordbok verkar han utnyttja den engelsk-svenska upplagan systematiskt, genom att helt enkelt vända materialet så att det som varit ekvivalenter i den engelsk-svenska ordboken blir lemman i den svensk-engelska (för en utförligare beskrivning, se Rogström 1998). I den svensk-engelska ordboken kan man därför se följande:

Contumacia, s. Döma in contumaciam, To non-suite one. Dömd in contumaciam, Non-suited.

Att Serenius i den svensk-engelska ordboken verkar föredra det latinska ordet som lemma tyder på att det ändå kunde förstås av läsarna, vilket i sin tur torde bero på att latinkännenheten var hög hos dessa. Ordet var troligen levande i en juridisk kontext, om än inte i den svenska lagboken. Ytterligare ett tecken på detta är att ordet lexikaliserats i sammansättningen *contumaciæ-dom*.

Det äldre svenska ordet *tredska* finns som lemma i alla de undersökta ordböckerna och det är också väl företrätt som sammansättningsled (*tredsko-dom*). Ordparet är ett tydligt exempel på att man kunde använda olika ord i olika juridiska kontexter.

4.5. Dilation / Uppskov

Dilation verkar inte ha haft så hög frekvens i svenskan överhuvudtaget vid denna tid, eftersom det bara återfinns som lemma i

två av de undersökta ordböckerna: Sahlstedt och Dalin. Hos Sahlstedt står det i hans index över latinska ord. Varför Dalin införlivar det i sin ordbok är mer oklart.

Uppskov är däremot etablerat som lemma hos alla lexikograferna och var troligen det normala ord man använde i juridiska sammanhang. Det är fortfarande så i modern svenska.

4.6. Instans / Domstol

Förhållandet mellan orden i detta ordpar verkar vara sådant att *domstol* tas över av *instans* ganska sent, och idag har de olika betydelser. Svensk ordbok (2009) definierar *instans* som: *beslutsorgan på viss nivå inom rättsväsende*, medan *domstol* har följande definition: *auktoriserad offentlig inrättning för rättsskipning*. Betydelseutvecklingen hos orden återspeglar utvecklingen av svenskt rättsväsende i början av 1800-talet med 1809 års regeringsform som ett viktigt exempel (Modéer 2010).

Instans förekommer inte i någon av ordböckerna från 1700-talet; däremot förekommer *domstol* hos alla 1700-talslexikograferna. Weste har både *instans* och *domstol* som lemman liksom Dalin.

4.7. Original / Huvudskrift

Förslaget att ersätta *original* med *huvudbrev* eller *grundskrift* vann inte gehör i 1734 års lag. Där använder man i stället *huvudskrift*. Detta ord förekommer dock endast i en av de

undersökta ordböckerna, nämligen Weste. *Original* var troligen så fast etablerat att det var svårt att ersätta, vilket bekräftas av de övriga ordböckerna som har ordet som lemma fyra gånger och som sublemma en gång. Intressant att notera är att SAOL-Hist har ordet *huvudskrift* i alla upplagorna. Det är dock svårt att veta i vilken betydelse ordet användes. Troligen är det i den betydelse som SAOB anger som den första: 'den förnämsta skriften i en författares produktion' (H1568).

4.8. Sterbhus / Dödsbo (död mans bo)

Sterbhus förekommer som lemma fyra gånger (Sahlstedt, Mölle, Weste, Dalin) medan ersättningsförslaget *död mans bo* inte återfinns alls, vare sig i lagboken eller ordböckerna. Det idag vanliga ordet *dödsbo* finns inte heller, vilket förklaras av att det enligt SAOB har ett förstabelägg från 1874.

Man kan fråga sig varför *sterbhus* inte förekommer mer i ordböckerna, inte minst med tanke på att det än idag kan förekomma i vissa sammanhang.

5. Har ordböckerna spelat någon roll?

De åtta ordparens förekomst och utveckling går att följa i ordböckerna, och man kan ofta koppla ordens etableringsgrad i

språket till artiklarnas lexikografiska struktur. De ord som varit vanligast och som överlevt fram till nu har en mer framträdande plats i ordböckerna genom att de oftare förekommer som lemman och det är också dessa ord, eller former av dem, som finns i juridiskt fackspråk idag.

En sammanställning över ordmaterialet och förhållandet mellan orden i ordparen visar en viss övervikt för ersättningsorden som lemman i ordböckerna (se tabell 2). De klara undantagen är *original* och *sterbhus*. *Dra inför rätta*, som gick att hitta i alla ordböckerna, återfinns inte i Svensk ordbok (2009), och som juridisk term används det bara i muntligt språk idag.

Resultaten av undersökningen visar att de ord som förekommer i de flesta ordböckerna, och därmed kan antas ha haft starkast förankring i språket, också är de ord som används idag (*uppskov*, *tredska*, *dra inför rätta*, *överklaga*). I några fall har orden ändrat eller utvecklats en ny betydelse: *instans/domstol*, *appellera/vädja*, *agera*, *citation/stämning*. Detta indikerar att de undersökta ordböckerna troligen är ganska representativa för sin

Ursprungord	Ersättningsförslag	Förekomst som lemman
agera	dra inför rätta	0/7
appellera	vädja	4/7
citation	stämning	3/3
contumax	tredska	3/8
(contumaciæ-	tredsko-	4/3)
dilation	uppskov	2/8
instans	domstol	2/6
original	huvudskrift	4/1
sterbhus	dödsbo	4/0

Tabell 2: Lemmafördelning mellan ursprungs- och ersättningsord.

tids språk och att ordböcker spelade en roll i etableringen och förankringen av ordförrådet.

I några fall har strävan att ersätta de utländska orden inte lyckats fullt ut (*appellation; akt*) och i ett fall har det egentligen varit det latinska ordet som gällt hela tiden (*original*), även om man i 1734 års lag föredrog ersättningsordet *huvudskrift*. Här kan man konstatera att ordböckerna troligen i högre grad skildrar det samtida bruket.

Undersökningen i fråga är liten men ger ändå vissa uppslag till fortsatt forskning om hur ord kan etableras och utvecklas i ett språk. En fruktbar väg att gå skulle kunna vara att undersöka just ordpar eller kluster av ord med liknande betydelse och hur de utvecklas (jfr Ruthström 2002). Det enskilda ordets utveckling står ju ofta att finna i SAOB men hur ord utvecklas i förhållande till varandra kan ge värdefulla insikter i samspelet mellan enheter i ett ordförråd och lexisering av enskilda ord.

Litteratur

Ordböcker

- Almqvist, C.J.L. [1842-44] (2013): *Ordbok öfver svenska språket i dess närvarande skick*. Utg. av Sven-Göran Malmgren. (C.J.L. Almqvist, Samlade Verk 17.) Stockholm: Svenska Vitterhetssamfundet.
- Bergström, Sture (2002): *Juridikens termer*. Stockholm: Almqvist & Wiksell.

- Dalin A.F. (1850–55): *Ordbok öfver svenska språket*. Stockholm. *Juridisk ordlista* <www.domstol.se> (augusti 2013)
- Lind, Olof [1738] (1749): *Teutsch-Schwedisches und Schwedisch-Teutsches Lexicon*. Stockholm.
- Melin, Stefan (2000): *Juridikens begrepp*. Uppsala: Iustus.
- Möller, J.G.P (1790): *Teutsch-Schwedisches und Schwedisch-Teutsches Wörterbuch*. Greifswald.
- Sahlstedt, Abraham (1773): *Swensk Ordbok*. Stockholm.
- SAOB = *Ordbok över svenska språket utgiven av Svenska Akademien* (1898–): Lund: Gleerups.
- SAOLHist.* <http://spraakdata.gu.se/saolhist/saolhist_avancerat.phtml> (augusti 2013)
- Serenius, Jacob (1734): *Dictionarium Anglo-Svethico-Latinum*. Hamburg.
- Serenius, Jacob (1741): *Dictionarium Suethico-Anglo-Latinum*. Stockholm.
- Spegel, Haqvin (1712): *Glossarium Sveo-Gothicum Eller Swensk Ordabook*. Lund.
- Swedberg, Jesper (2009): *Swensk Ordabok*. Utgiven efter Uppsala-handskriften, med tillägg och rättelser ur övriga handskrifter, av Lars Holm. Stiftelsen för utgivande av Skarmissalet. Skara.
- Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien* (2009). Stockholm: Norstedts.
- Weste E.W. (1807): *Svenskt och Fransyskt lexicon (= Parallèle des langues Française & Suédoise*. Tome III). Stockholm.

Annan litteratur

1734 års lag = *Sveriges rikets lag gillad och antagen på Riks-*

ROGSTRÖM

- dagen år 1734*. [1984] Skrifter utgivna av Institutet för Rättshistorisk forskning grundat av Gustav och Carin Olin. Rättshistoriskt bibliotek. Lund.
- Haugen, Einar (1987): *Blessings of Babel. Bilingualism and Language Planning*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Modéer, Kjell-Å. (2010): *Historiska rättskällor i konflikt: en introduktion i rättshistoria*. Stockholm: Santérus.
- Rogström, Lena (1998): *Jacob Serenius lexikografiska insats. Meijerbergs arkiv för svensk ordforskning*. 22. Göteborg.
- Rogström Lena (2009): Språkplanering i praktiken? En lexikalisk studie av förarbetena till 1734 års lag. I: *Språk & Stil* 19, 5–34.
- Rogström, Lena (2011): I akt och mening. En jämförelse av ordförrådet i 1734 års lag med samtida ordböcker. I: *Studier i svenska språkets historia 11*. Acta Academiae Regiae Gustavi Adolphi CXIII, 189–199.
- Ruthström, Bo (2002): *Land och få. Strukturellt-rättsfilosofiska studier i fornnordiskt lagspråk över beteckningar för egendom i allmänhet med underkategorier*. (Nordlund 23. Småskrifter från Institutionen för Nordiska språk i Lund.) Lund.
- Sjögren, Wilhelm (1900–1909): *Föarbetena till Sveriges rikets lag: 1686-1736 : efter offentligt uppdrag / utgifna af Wilhelm Sjögren*. Uppsala.
- Teleman, Ulf (2002): *Åra, rikedom och reda. Svensk språkvård och språkpolitik under äldre nyare tid*. Stockholm: Norstedts ordbok.

FRÅN DILATION TILL UPPSKOV

Lena Rogström
universitetslektor fil. dr.
Institutionen för svenska språket
Göteborgs universitet
Box 200
SE-405 30 Göteborg
lena.rogstroem@svenska.gu.se